

Σημειώσεις του μακαριστού Κατηχητή Γεωργίου Ξ. Οικονόμου

ΠΕΡΙ ΥΠΑΚΟΗΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Τίμα τον πατέρα σου και την μητέρα σου όν τρόπον ενετείλατό σοι Κύριος ο Θεός σου, ίνα εύ σοι γένηται και μακροχρόνιος γένη επί της γης, ής Κύριος ο Θεός σου δίδωσαι.

(Δευτερονόμιον Ε΄.16, Έξοδος Κ΄.12)

Ο κακολογών πατέρα αυτού ή μητέρα αυτού τελευτήσει θανάτω.

(Έξοδος Κ΄.16)

Ός τύπτει πατέρα αυτού ή μητέρα αυτού θανάτω θανατούσθω.

(Έξοδος ΚΑ΄.15)

Ο τιμών πατέρα εξιλάσεται αμαρτίας. Και ως αποθησαυρίζων ο δοξάζων μητέρα αυτού.

(Σειράχ Γ΄.3-4)

Εν έργω και λόγω τίμα τον πατέρα σου ίνα επέλθη σοι ευλογία παρ' αυτού.

(Σειράχ Γ΄.9)

Τέκνον αντιλαβού εν γήρα πατρός σου, και μη λυπήσης αυτόν εν τη ζωή αυτού.

(Σειράχ Γ΄.12)

Ως βλάσφημος ο εγκαταλειπών πατέρα, και κεκατηραμένος υπό Κυρίου ο παροργίζων μητέρα αυτού.

(Σειράχ Γ΄.16)

Κακολογούντος πατέρα ή μητέρα, σβεσθήσεται λαμπτήρ, αι δε κόραι των οφθαλμών αυτού όψονται σκότος.

(Παροιμιαί Κ΄.20)

Αγαθοί γάρ οι δύο υπέρ τον ένα.

(Εκκλησιαστής, Δ΄.9)

Ευλογία γάρ πατρός στηρίζει οίκους τέκνων, κατάρα δε μητρός εκριζοί θεμέλια.

(Σειράχ Γ΄.9)

ΕΚ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ο γάρ Θεός ενετείλατο λέγων· τίμα τον πατέρα και την μητέρα και ο κακολογών πατέρα ή μητέρα θανάτω τελευτάτω.

(Ματθ. ΙΕ΄.4)

Μωυσής γάρ είπε· τίμα τον πατέρα σου και την μητέρα σου· και ο κακολογών πατέρα ή μητέρα θανάτω τελευτάτω.

(Μάρκος Ζ΄.10)

Τα τέκνα υπακούετε τοις γονεύσιν κατά πάντα. Τούτο γάρ εστίν ευάρεστον τω Κυρίω.

(Κολασσαείς Γ΄.20)

Ομοίως νεώτεροι υποτάγητε τοις πρεσβυτέροις πάντες δε αλλήλοις υποτασσόμενοι την ταπεινοφροσύνη εγκομβώσασθε.

(Α΄ Πέτρου Ε΄.5)

Πείθεσθε τοις ηγουμένοις υμών και υπείκετε αυτοί γάρ αγρυπνούσιν υπέρ των ψυχών υμών.

(Εβραίους ΙΓ΄.17)

Τα τέκνα υπακούετε τοις γονεύσιν υμών εν Κυρίω· Τούτο γάρ εστί δίκαιον.

(Εφεσίους Στ΄.1)

ΕΚ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Ει δυνατόν, ὅσα βήματα βάλλει ὁ μοναχός, ἢ ὅσας σταγόνας πίνει εἰς τὸ κελλίον αὐτοῦ, οφείλει θαρρεῖν τοῖς γέρουσιν· ἔαρα οὐ πταίει ἐν αὐτοῖς.

(Μέγας Ἀντώνιος, Γεροντικόν)

Ὁ ἐν τῇ υποταγῇ μίσγων λάθρα τὸ εαυτοῦ θέλημα, μοιχός ἐστί, καθὼς ἐν τῇ σοφίᾳ δεδῆλωται, καὶ δι' ἔνδειαν φρενῶ οδύνας καὶ ατιμίας υποφέρει.

(Μάρκου τοῦ Ἀσκητοῦ)

Υπήκοος μοναχός ευπαρρησίαστος τῷ σταυρωθέντι παραστήσεται· οἶσιν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ Κύριος υπήκοος γέγονεν μέχρι θανάτου.

(Αββά Υπερεχίου)

Υπακοή=ζωή Παρακοή=θάνατος

... Παρά τοῦ Καθηγουμένου τὴν τοιαύτην ἐπιστήμην λαβεῖν πάσαν ευπειθείαν καὶ τὴν περὶ πάντων ἀκριβεστάτην υπακοὴν· τοῖς τοῖς εἰσοίσονται καὶ οὐχὶ τὸν λόγον τῶν ἐπιτεταγμένων ἀπαιτήσουσιν ἀλλὰ τὸ ἔργον τὸ ἐπιτεταγμένον ἐπιτελέσουσι.

(Μέγας Βασίλειος)

Τῆς υπακοῆς μέχρι θανάτου ἐχούσης τὸ μέτρον.

(Μέγας Βασίλειος)

Ὡστε καθόλου τὸ μὴ υπακοῦν πολλῶν καὶ μεγάλων κακῶν ἐστί ρίζα.

(Μέγας Βασίλειος)

Ποίει τὰ ἔργα τῆς διακονίας σου εὐσχημα καὶ ἐπιμελή· ὡς τῷ Χριστῷ διακονῶν. «Ἐπικατάρατος γάρ φησὶν πᾶς ὁ ποιῶν τὰ ἔργα Κυρίου ἀμελῶς». (Ἱερεμίας ΛΑ΄.10)

(Μέγας Βασίλειος)

Μέγα τὸ τῆς διακονίας ἔργον καὶ βασιλείας οὐρανῶν πρόξενον.

(Μέγας Βασίλειος)

Ἐκαστον μέντοι χρή τῇ ἰδίᾳ ἐργασίᾳ προσέχειν καὶ ταύτης ἐπιθυμητικῶς φροντίζειν καὶ ὡς Θεοῦ ἐφορῶντος ἐν σπουδῇ ἀόκνῳ καὶ ἐπιμελείᾳ προσεχερεστέρα ἀμέμπτως ἀποπληροῦν. (Ψαλμ. 122,2)

(Μέγας Βασίλειος)

Υπακοή ἐστί νέκρωσις μελῶν ἐν ζώσῃ διανοίᾳ· Υπακοή ἐστίν, ἀνεξέταστος κίνησις ἐκούσιος θάνατος, ἀπερίεργος ζωὴ, ἀμέριμνος κίνδυνος, ἀμελέητος Θεοῦ ἀπολογία, ἀφοβία θανάτου· ἀκίνδυνος πλοῦς, υπνούσα οδοιπορία. Υπακοή ἐστί μνήμη θελήσεως, καὶ ἐγερσις ταπεινώσεως, οὐκ ἀντιπή, ἢ διακρίνει, νεκρός ἐν ἀγαθοῖς ἢ τὸ δοκεῖν πονηροῖς· ὁ γὰρ θανατώσας αὐτοῦ εὐσεβῶς τὴν ψυχὴν υπὲρ πάντων ἀπολογήσεται· υπακοή ἐστίν, ἀπόθεσις διακρίσεως ἐν πλούτῳ διακρίσεως, υπακοή ἀρχὴ ταπεινώσεως.

(Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Κλίμακος)

Υπακοή ἐστίν ἀπόθεσις διακρίσεως ἐν πλούτῳ διακρίσεως. Ἀπόθεσις διακρίσεως ἐστί, τὸ υπακοῦν ὡς καλοῦ τοῖς φαινομένοις ὡς κακοῖς. ὡς Ἀβραάμ κελευσθεὶς σφάζει τὸν υἱόν, ἐπλούτει ἀδικρίτως τὴν ἐξ' ἀρχῆς στοιχειωθείσα υπακοήν. Υπακοή ἐστί, μνήμη θελήσεως, καὶ ἐγερσις ταπεινώσεως. Ἦτοι ὁ προεστὼς· οὗτος γὰρ τὸ τοῦ υπηκόου ἀνεδεξάμενος θέλημα, καὶ οἷον ἀθέλητον καὶ νεκρόν τὴν ἐκείνου ἀποδείξας ψυχὴν αὐτός υπὲρ αὐτοῦ ἀπολογήσεται.

(Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Κλίμακος)

Υπήκοοι γεννώμεθα τῶν κατὰ Θεὸν Πατέρων ἡμῶν ἐν πάσιν, ἐκκόπτοντες πᾶν θέλημα ἕως οὗ υποταγώμεν αὐτοῖς, ἵνα μείνῃ ἡ εὐλογία αὐτῶν μεθ' ἡμῶν ὡς εἰς τὸν Ἐλισσαῖον.

(Αββά Ἡσαΐου)

Ἡ υπακοή, ἀντὶ υπακοῆς ἐστίν· εἰ τις υπακοῦει τῷ Θεῷ, ὁ Θεός υπακοῦει αὐτόν.

(Αββά Μίνως, Γεροντικόν)

Ὁ μὴ υποτάσσων τῷ Θεῷ τὸ εαυτοῦ θέλημα, υποταγήσεται τῷ ἀντιδίκῳ αὐτοῦ.

(Ἰσαάκ τοῦ Σύρου)

Ἡ υπακοή πρῶτον ἐν πάσαις ταῖς εἰσαγωγαῖς ἀρεταῖς ὑπάρχειν ἐγνωσται καλόν. Ἀθετεῖ γὰρ τέως τὴν οἴησιν, τίκει δὲ ἡμῖν τὴν ταπεινοφροσύνην.

(Διαδόχου Φωτικῆς)

Ὅπλον μὲν οἱ Πατέρες τὴν ψαλμωδίαν, τὴν δὲ προσευχὴν τείχος, λουτήρα δὲ τὸ ἄμωμον δάκρυον εἶναι ὀρίζονται. Τὴν δὲ μακαρίαν υπακοὴν ὁμολογίαν ἐκρίνας ἢς χωρὶς οὐδεὶς ἐμπαθὼν ὀφεται τὸν

Κύριον.

(Άγιος Ιωάννης ο Κλίμακος)

Εάν καθέξης αδελφέ, εν υποταγή πατέρων εν τούτω σου φαίνεται το εδραϊόν της πίστεως.

(Εφραίμ του Σύρου)

Ο πιστεύων εν τη χειρί του ποιμένος αυτού την εαυτού υπάρχειν ζωήν και τον θάνατον ουκ αντείποι ποτέ· η δε τούτων άγνοια αντιλογία γεννά, την πρόξενον του νοητού και αιωνίου θανάτου.

(Συμεών του νέου Θεολόγου)

Πάντων δε πνευμάτων δεινότερον εστί το ακολουθείν τη εαυτού καρδιά, τουτέστι τω ιδίω λογισμώ και μη τω νόμω του Θεού.

(Ισιδωρος του Σκήτεως)

Τι είναι υπακοή;

Υπακοή είναι μία παντελής όλων των θελημάτων άρνησις, ήγουν να αρνηθή τις όλες τας θελήσεις και ορέξεις του, και να τας δώση εις άλλας να τας εξουσιάζωσι, και τούτο χρεωστεί να το ποιή ο καλός υποτακτικός με την ένδοθεν και αφανή προθυμίαν της ψυχής του και με την φανεράν προκοπήν του σώματός του. Υπακοή είναι μία νέκρωσις των μελών, ήγουν να κοπιάζη τις και να κουράζεται, δια να νεκρώνη τα μέλη του, και να τα δυναστεύη να κόπτωσι τα κακά των θελημάτων, και να τρέχη με όλον του τον λογισμόν εις τον Θεόν, και εις τα Θεία αυτού προστάγματα.

Υπακοή είναι μία ταχεία και εκουσία κίνησις, ήγουν να κινήται ευθύς ο άνθρωπος χωρίς να τον βιάζωσι να πράττη εκείνα που του παραγγέλωσι και να μη αντιλέγη τελείως, μήτε να αντίσταται και να εξετάζη εκείνα οπού του λέγουσιν, αλλά να μιμήται τον νεκρόν, οπού δεν εξετάζει των ζώντων τα πράγματα.

Υπακοή είναι μία αφοβία θανάτου, υπακοή είναι να διάγη τις την ζωήν του χωρίς να μεριμνά να φυλάττη άλλο τι παρά μόνον την προσταγήν του κατά Θεόν προεστώτος του, και να μη εξετάζη τι ποιούσιν οι άλλοι μήτε να συνερίζεται και να λέγη διατί να ποιήσω εγώ την υπηρεσίαν ταύτην, ας την ποιήση και άλλος ή διατί μόνος εγώ; Μήτε να εκφωνήση ποτέ άλλους τοιούτους γογγυσμούς άνευ φόβου Θεού και εντροπής του προεστώτος του και της συνασκουμένης αυτώ Αδελφότητος.

Όταν σε παρακινή ο λογισμός σου να εξετάξης και να κατακρίνης εν τη καρδιά σου τον ηγούμενον και προεστώτα σου, φεύγε τοιούτον όφιν διαβολικώτατον, καθώς φεύγεις την ανηθικότητα, και να μη δώσης αυτώ άδειαν, μήτε είσοδον να σοι ομιλήση το σύνολον, αλλ' ευθύς ειπέ θαρσαλέως προς τον δράκοντα «Ω απατηλέ και πλάνε διάβολε, δεν έλαβον εγώ εξουσίαν να κρίνω τον εμόν ηγούμενον, αλλ' αυτός εμέ, όστις καταστάς κριτής και παρά Θεού, και παρά της ημών αδελφότητος, χρεωστεί να εξετασθή όλους ημάς, και να μας οδηγή εις τα σωτηριώδη και ωφέλιμα, και να μας παιδεύη κατά Θεόν ως βούλεται.

Αύτη τοίνυν εστί η αληθής και τελεία υπακοή να θανατώση τις και να θάψη εις την εξορία – ήγουν να λησμονήση παντελώς το ίδιον θέλημα να αναστήση δε εις την ψυχήν του ζώσαν την ταπείνωσιν-. Εκ της αληθούς υπακοής γεννάται η ταπείνωσις και της ταπεινώσεως αφανίζονται τα πάθη υπακοή εστί μνήμη θελήσεως και έγερσις ταπεινώσεως.

(Ιωάν. Κλίμακος)

Όσπερ γάρ ο Θεός Πατήρ απάντων και ών και καλείσθαι καταξιών ακριβεστάτην παρά των αυτού θεραπόντων απαιτεί την ευπείθειαν ούτω και ο Πνευματικός εν ανθρώπω πατήρ τους του Θεού νόμους τας εαυτού διατάξεις αρμόζων αναμφίλεκτον την υπακοήν απαιτεί. Πείθεσθαι γάρ τοις ηγουμένοις και υπείκετε. (Εβραίους ΙΓ'.17)

ΕΚΚΟΠΗ ΙΔΙΟΥ ΘΕΛΗΜΑΤΟΣ

Πάντων δε πνευμάτων δεινότερον εστί το ακολουθείν τη εαυτού καρδιά, τουτέστι τω ιδίω λογισμώ και μη το νόμω του Θεού.

(Ισιδώρου του Σκήτεως, Γεροντικόν)

Λόγισαί μοι δώδεκα είναι τα πάθη της ατιμίας· εάν έν εξ' αυτών αγαπήσεις θελήματι, εκείνο αναπληρώνει τον τόπον των ένδεκα.

Πρό αναιρέσεως των κακών, μη υπακούσης τη καρδιά σου· οίας άρ ενθήκας έχει, τοιαύτας και προσθήκας επιζητεί.

(Μάρκου του ασκητού, Περί νόμου πνευματικού)

Λαμπροτάτη διδασκαλία του Σωτήρος ημών αυτή εστί «γεννηθήτω το θέλημά σου», εἰ τις οὖν λέγει την προσευχήν ταύτην μετά ειλικρινείας, το ἴδιον αὐτοῦ θέλημα ἀπολύει· καὶ εἰς το θέλημα τοῦ Θεοῦ κρεμά τα πάντα.

(Βαρσανουφρίου τοῦ Μεγάλου)

Πόνησον τοῦ κόψαι το θέλημά σου ἐν πάσιν· εἰς θυσίαν γάρ λογίζεται τῷ ἀνθρώπῳ· καὶ τοῦτο εστί το, «ἐνεκά σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς».

(Μ. Βαρσανουφρίου)

Ταπεινώσεως γάρ σημεῖον το ἐρωτάν· καὶ Χριστοῦ ταπεινώσαντος ἑαυτὸν μέχρι καὶ δούλου, μιμητῆς ὁ τοιοῦτος. «Ἀνὴρ ἀσύμβουλος ἑαυτοῦ πολέμιος»...

(Ἰωάννου τοῦ Προφήτου)

Ἀδελφέ ταύτην ἡγοῦ λέγεσθαι ἀναχώρησιν τελείαν τοῦ κόσμου τὴν παντελὴ ἰδίου θελήματος ἀπονέκρωςιν.

(Συμεὼν τοῦ Εὐλαβῆ)

Πολλοὶ μὲν τῷ βίῳ τούτῳ καὶ ταῖς τοῦ βίου πράγμασιν ἀποτάσσονται, ὀλίγα δὲ καὶ τοῖς θελήμασιν ἑαυτῶν· περὶ ὧν ὁ θεῖος λόγος καλῶς ἀποφαίνεται· «πολλοὶ μὲν οἱ κλητοί», λέγων, «ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί».

(Συμεὼν τοῦ νέου Θεολόγου)

Βιάζον δὲ σεαυτὸν εἰς πάντα, καὶ κόπτε το θέλημά σου, καὶ χάριτι Χριστοῦ διὰ τῆς συνηθείας ἐν ἔξει τοῦ κόπτειν γενόμενος, ἀβιάστως τοῦ λοιποῦ καὶ ἀθλίπτως αὐτὸ ποιεῖς, ὡς συμβαίνειν οὐ το σὸν πάντοτε γίνεσθαι ὡς θέλεις, ἀλλὰ θέλεις ὡς γίνεται καὶ εἰρηνεύεις μετὰ πάντων.

(Αββά Δωροθέου)

